

Programma van Toetsing en Afsluiting

Schooljaar 2026 - 2027

3 vmbo-tl (mavo)

Berger Scholengemeenschap

VOORWOORD

Aan de leerlingen 3 vmbo-tl (mavo)

Ter informatie aan hun ouder(s) en/of verzorger(s)

Bergen NH, september 2026

Beste leerlingen 3 vmbo-tl (mavo),

Hier voor je ligt het programma van toetsing en afsluiting, kortweg het PTA. Dit boekje wordt je leidraad naar het examen. Volgend jaar ontvang je ook een PTA met daarin beschreven welke toetsen je in het examenjaar gaat maken en hoeveel deze meetellen voor het examen.

De vakken CKV en maatschappijleer sluit je in het derde leerjaar af met een schoolexamen. Elke toets beschreven in dit PTA telt voor een bepaald percentage mee, per vak tellen alle schoolexamentoetsen in 3 en 4 vmbo-tl (mavo) bij elkaar voor 100%.

De slaag-zakregeling staat tevens in dit boekje genoteerd. Daarmee weet je precies waar je aan moet voldoen om volgend schooljaar je vmbo-diploma te behalen.

De wet schrijft voor dat je vóór 1 oktober in het bezit moet zijn van dit programma van toetsing en afsluiting. In dit boekje wordt aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst, de inhoud van die onderdelen, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de herkansing van schoolexamenonderdelen, evenals de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen tot stand komt.

Het PTA bestaat uit een aantal delen. In het laatste deel, dat van de zogenaamde vak-PTA's, staat per vak vermeld welke onderdelen in de loop van het schooljaar worden getoetst. In het inleidende gedeelte staan algemene regels en afspraken over het schoolexamen, het centraal examen, de toetsen en hun soort en weging.

Je vindt ook een overzicht met daarin alle examenvakken van de opleiding vmbo-tl, verder een schema van vakken die alleen met een schoolexamen worden afgesloten en de vakken die zowel een schoolexamen als een centraal examen kennen. Belangrijke data staan vermeld in de [jaaragenda](#) op de BSG-website.

Zorg dat je op de hoogte bent van alle schoolexamens, toetsen en activiteiten die dit jaar op je af komen, vandaar dit boekje. Het bevat informatie over alle schoolexamentoetsen. Hoeveel toetsen zijn er, welke leerstof, hoe zwaar telt de toets mee, is de toets wel of niet herkansbaar?

Allemaal zaken die voor dit voorexamenjaar van belang zijn. Lees het boekje goed door, doe er je voordeel mee.

Ik wens jullie, mede namens alle docenten, veel succes het komende jaar!

Jolanda Glas
afdelingsleider vmbo-tl

INLEIDING

Programma van toetsing en afsluiting

In dit PTA staan alle schoolexamentoetsen vermeld, evenals hun wegingen, tijdsduur, periode van afname en een verwijzing naar de leerstof. In het eerste gedeelte worden de verschillende begrippen omschreven. De regelgeving met betrekking tot het schoolexamen staat beschreven in het examenreglement. Deze is als download te vinden op de website van de Berger Scholengemeenschap: www.berger-sg.nl. Ook vind je hier een link naar het Uitvoeringsbesluit WVO 2020. Voor bepaalde vakken worden in de voorexamenklas één of meerdere schoolexamentoetsen (SE) afgenomen. Alle schoolexamentoetsen uit het voorexamenjaar en examenjaar samen bepalen het schoolexamencijfer (50% diploma). Het centraal examen (CE) cijfer (50% diploma) sluit het examenjaar af. Samen bepalen zij het eindcijfer op het diploma. Voor informatie over het profielenoverzicht, de lessentabel, de bevorderingsnormen en de huisregels verwijzen wij naar de schoolgids op www.berger-sg.nl. In dit PTA staan alleen de schoolexamentoetsen vermeld. Leerlingen ontvangen het PTA voor 1 oktober van het schooljaar.

Het examendossier

De cijfers en waarderingen van alle onderdelen van het schoolexamen: toetsen, praktische opdrachten, handelingsdelen en profielwerkstuk, die gedurende het voor- en examenjaar (leerjaar 3 en 4) zijn behaald vormen het zogenaamde examendossier.

De school kent een examendossier in digitale vorm (Magister). Daarin worden de cijfers van alle behaalde onderdelen opgeslagen. Verslagen, rapportages, werkstukken, handelingsdelen en toetsen van leerlingen die deel uitmaken van het examendossier worden tot 6 maanden na het centraal examen door de docent bewaard, tezamen met een correctiemodel en de normering. Werkstukken van de beeldende vakken kunnen meegenomen worden naar huis, nadat de leerlingen voor akkoord hebben getekend op school. Beroep aantekenen tegen een beoordeling van al mee naar huis genomen werk is uitgesloten. Een leerling die niet akkoord gaat met een beoordeling, mag het werk niet mee naar huis nemen. Alle gemaakte en gecorrigeerde examenopgaven van het centraal examen worden tot 6 maanden na het afsluiten van het examen door de school bewaard, tezamen met correctiemodel en normering. Inzage kan alleen geschieden in opdracht en bijzijn van de vakdocent of afdelingsleider/examensecretaris. Het werk mag niet worden meegegeven en er mogen geen afdrukken of foto's van worden gemaakt.

Het centraal examen en het diploma

De manier waarop het centraal examen wordt afgenomen, is in de wet (het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, zie website BSG) vastgelegd. De school voert deze wettelijke regels uit. Hierop wordt toezicht gehouden door de Inspectie van het Onderwijs en eventueel door de gecommitteerden. De kandidaat wordt toegelaten tot het centraal examen als alle onderdelen van het schoolexamen zijn afgelegd. Het schoolexamen wordt afgesloten vóór aanvang van het eerste tijdvak. Het bevoegd gezag kan in bijzondere gevallen hiervan afwijken, zie examenreglement. Op het diploma worden de onderwijssoort en het profiel of de profielen vermeld waarin examen is afgelegd. Op de cijferlijst worden alle vakken met behorende cijfermatige waardering vermeld. Zowel het cijfer van het schoolexamen, het cijfer voor het centraal examen, als het eindcijfer worden vermeld. Het eindcijfer wordt afgerond op een heel getal. Ook is er op de cijferlijst ruimte gereserveerd voor vermelding van de beoordeling van het profielwerkstuk, evenals de titel van het profielwerkstuk.

Eindtermen examenprogramma's

De eindtermen beschreven in de examenprogramma's van de verschillende vakken worden getoetst in het centraal examen en het schoolexamen. In de examenprogramma's zijn eindtermen die centraal worden geëxamineerd. Daarnaast zijn er ook eindtermen die alleen, maar wel verplicht, in het schoolexamen getoetst moeten worden. Sommige onderdelen uit de CE-stof mogen ook in het SE getoetst worden. De volledige examenprogramma's zijn per vak te vinden met behulp van de link in onderstaande tabel; hier staat de volledige uitwerking van de eindtermen en de verplichte verdeling van eindtermen tussen SE en CE. In dit PTA staan per vak de eindtermen en deeltaken uit de examenprogramma's waarop de verschillende PTA-onderdelen betrekking hebben en een beschrijving van de inhoud waarmee de leerling zich voorbereidt op de SE-toetsing uit het PTA.

Vak	Examenprogramma
Engels	Examenprogramma Engels
Frans	Examenprogramma Frans
Duits	Examenprogramma Duits
maatschappijleer	Examenprogramma maatschappijleer
aardrijkskunde	Examenprogramma aardrijkskunde
nask 1	Examenprogramma nask1
biologie	Examenprogramma biologie
kunstvakken, incl. CKV	Examenprogramma KCKV
Lichamelijke opvoeding	Examenprogramma lichamelijk opvoeding Examenprogramma lichamelijke opvoeding 2
ICT, Media en Vormgeving	Bijlage 1 (bladzijde 7)

Overzicht vakken vmbo-tl (mavo) Berger Scholengemeenschap

Gemeenschappelijk deel	De profielen	Keuzedeel
Examenvak: -Nederlands -Engels -maatschappijleer (alleen schoolexamen) Niet examenvak: -lichamelijke opvoeding -kunstvakken inclusief ckv (KCKV)	Techniek: -wiskunde -nask I (natuurkunde)	Frans Duits geschiedenis aardrijkskunde wiskunde economie nask II (scheikunde) biologie muziek tekenen handvaardigheid I (handvaardigheid) handvaardigheid II (textiele werkvormen)
	Zorg en Welzijn: -biologie -wiskunde of aardrijkskunde of geschiedenis	
	Economie: -economie -Frans of Duits of wiskunde	
	Groen: -wiskunde -nask I of biologie	

Overzicht schoolexamen- en centraal eindexamenvakken

Hieronder staan alle vakken vermeld, daarbij is aangegeven of deze afgesloten worden met alleen een schoolexamen of met een schoolexamen én een centraal eindexamen. Ook is het onderscheid gemaakt tussen vakken met een cijfer en vakken die worden afgesloten met 'voldoende' of 'goed'.

Schoolexamen:

- maatschappijleer.....cijfer
- kunstvakken inclusief ckv (KCKV)..... voldoende/goed
- lichamelijke opvoeding..... voldoende/goed
- rekenen..... cijfer

Schoolexamen en centraal examen:

- Nederlands..... cijfer
- Engels..... cijfer
- Frans..... cijfer
- Duits..... cijfer
- geschiedenis..... cijfer
- aardrijkskunde..... cijfer
- economie..... cijfer
- wiskunde..... cijfer
- natuur- en scheikunde 1..... cijfer
- natuur- en scheikunde 2 cijfer
- biologie..... cijfer
- muziek..... cijfer
- tekenen..... cijfer
- handvaardigheid..... cijfer
- textiele werkvormen..... cijfer

Examendossier en toetsen

Elke toets die deel uitmaakt van het schoolexamen wordt: 'SE-toets' genoemd. Een dergelijke toets kan schriftelijk, digitaal (DT), mondeling (MO) of een praktische opdracht (PO) zijn en wordt op een vooraf vastgestelde datum afgenomen. Schriftelijke toetsen worden afgenomen tijdens een les of in de SE-week aan het einde van het schooljaar. Mondelinge toetsen en praktische opdrachten kunnen plaatsvinden tijdens deze SE-week, maar ook op andere data.

Elk schooljaar kent vier perioden, met uitzondering van het examenjaar dat drie perioden kent. In het PTA is van elk vak afzonderlijk vastgelegd op welk moment schoolexamentoetsen worden afgenomen. Bij aperte fouten of in uitzonderlijke situaties kan, na overleg met de afdelingsleider en de examensecretaris, hiervan worden afgeweken. Deze beslissing moet tijdig en duidelijk bekend gemaakt worden aan de betreffende leerlingen. Overigens kunnen eventuele wijzigingen nooit de kandidaat benadelen. Schoolexamentoetsen worden beoordeeld met een cijfer.

Praktische opdrachten

Meerdere vakken hebben een praktische opdracht in het programma opgenomen.

Bij praktische opdrachten gaat het vooral om het toepassen van algemene, vakoverstijgende vaardigheden. De leerling laat zien dat hij bepaalde vaardigheden beheerst. Een praktische opdracht kan worden afgesloten met een presentatie.

In de vak-PTA's of in de opdracht verstrekt door de vakdocent staat vermeld op welk moment een PO ingeleverd moet worden.

Het is mogelijk praktische opdrachten door een groepje leerlingen (maximaal 4) te laten uitvoeren. De docent moet akkoord gaan met het groepswork en met de samenstelling van de groep. Uit het resultaat van de praktische opdracht moet duidelijk blijken hoe de samenwerking is verlopen en hoe de werkzaamheden zijn verdeeld. Praktische opdrachten worden beoordeeld met een cijfer.

Handelingsdelen

In het handelingsdeel gaat het om opdrachten waarvan per kandidaat door de vakdocent moet worden vastgesteld of deze “naar behoren” zijn uitgevoerd.

De uitvoering van een opdracht die tot het handelingsdeel behoort, blijkt uit een notitie van de kandidaat waarin aandacht besteed is aan de ervaring met de opdracht. Deze notitie maakt deel uit van het handelingsdeel. Het feit dat de leerling de activiteit “naar behoren” heeft uitgevoerd, wordt opgetekend in het examendossier.

Loopbaan oriëntatie en begeleiding (LOB)

De decan vmbo-tl (mavo) biedt in samenwerking met mentoren en vakdocenten activiteiten aan op basis waarvan de (voor)examenkandidaat zich kan oriënteren op vervolgopleidingen en beroepssectoren. Een (voor)examenkandidaat neemt deel aan alle LOB activiteiten die door de BSG worden aangeboden. Deze activiteiten bieden de leerling zicht op vervolgopleidingen, daardoor kan de leerling een overwogen keuze maken voor een volgende opleiding. LOB activiteiten zijn een wezenlijk onderdeel bij het maken van een keuze voor een vervolgstudie. Op de decanensite kunnen leerlingen en ouders alle informatie vinden m.b.t. vervolgopleidingen na het behalen van het vmbo-diploma en data van LOB-activiteiten, open dagen en informatieavonden. De decanensite is te vinden op de website van de BSG (www.berger-sg.nl) onder ‘Snel naar’ en dan ‘Decanensite’. Op deze site zijn ook de LOB opdrachten ondergebracht.

Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk wordt uitgevoerd in examenjaar 4 vmbo-tl (mavo). Bij het profielwerkstuk gaat het om vakoverstijgende thematiek die past binnen het gekozen profiel, t.w. economie, zorg en welzijn, techniek of groen. De kandidaat dient aan het profielwerkstuk tenminste 20 uur te besteden. Het is een werkstuk waarin de examenkandidaat laat zien over dusdanige kennis en vaardigheden te beschikken dat hij een onderzoek, binnen het gekozen profiel, zelfstandig kan uitvoeren. De resultaten van het onderzoek worden door de kandidaten aan hun begeleider, klasgenoten en ouders gepresenteerd. Bij het profielwerkstuk wordt zowel het proces als het product beoordeeld. De beoordeling vindt plaats door minimaal twee docenten aan de hand van criteria die vooraf aan de kandidaat bekend zijn gemaakt. Het profielwerkstuk moet met een voldoende resultaat worden afgesloten en wordt apart op de cijferlijst vermeld.

In plaats van de waardering “voldoende” kan ook de waardering “goed” worden toegekend. Het profielwerkstuk weegt niet mee in het cijfer voor het schoolexamen van afzonderlijke vakken. In het kader van het profielwerkstuk verzamelt de kandidaat schriftelijke documentatie. De titel en de waardering van het profielwerkstuk wordt op de cijferlijst vermeld.

Maatschappelijke stage

In de derde klassen vmbo-tl (mavo) lopen de leerlingen een maatschappelijke stage. Tijdens deze stage doet de leerling vrijwilligerswerk waarbij hij/zij een ander helpt zonder daar geld voor te vragen. Ook maakt een leerling op deze manier kennis met maatschappelijke organisaties als een buurthuis, een zorgcentrum, basisschool, kinderdagverblijf, dierenasiel, bibliotheek, etc. Voorbeelden van maatschappelijke stages zijn een natuur-, wandel-, speurtocht voor kinderen uitzetten, ouderen helpen met hun mobiele telefoons, discoavond organiseren voor groep 8, zwerfvuil verzamelen in het bos, training geven bij een sportvereniging, etc. De stage moet met een voldoende resultaat worden afgesloten. In plaats van de waardering “voldoende” kan ook de waardering “goed” worden toegekend. Het resultaat voor de maatschappelijke stage weegt niet mee in het cijfer voor het schoolexamen.

Rekenen

Leerlingen zonder wiskunde in het vakkenpakket moeten een schoolexamen rekenen afleggen. Dit schoolexamen wordt in 4 vmbo-tl (mavo) afgenomen. Het cijfer voor het vak rekenen wordt niet meegenomen in de slaag-zakregeling.

Slaag-zakregeling

De uitslag wordt vastgesteld op basis van alle vakken in het gemeenschappelijk deel, twee profielvakken en minimaal twee van de drie keuzevakken. Een kandidaat is geslaagd als:

- het gemiddelde van het centraal examen over alle examenvakken een voldoende (5,5 of hoger) is,
- voor het vak Nederlands tenminste het eindcijfer 5 is behaald,
- eindcijfers alle examenvakken:
 - alle eindcijfers een 6 of hoger zijn, of
 - voor ten hoogste één van de examenvakken het eindcijfer 5 is behaald en voor de overige eindexamenvakken een 6 of hoger, of
 - voor ten hoogste één van de examenvakken het eindcijfer 4 is behaald en voor de overige eindexamenvakken een 6 of hoger waarvan tenminste één 7 of hoger, of
 - voor twee van de examenvakken het eindcijfer 5 is behaald en voor de overige examenvakken een 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger.
 - geen enkel eindcijfer lager dan een 4 is. Let op: ook voor de afzonderlijke keuzevakken moet je ten minste eindcijfer 4 halen.
- voor het vak kunstvakken inclusief ckv (KCKV), het vak lichamelijke opvoeding en het profielwerkstuk de kwalificatie “voldoende” of “goed” zijn behaald.

Door uitzonderlijke omstandigheden kan het gebeuren dat de overheid de slaag-zakregeling aanpast.

Overzicht wegingen SE-onderdelen 3 vmbo-tl (mavo) 2026-2027

Vak:	Periode 1:	Periode 2:	Periode 3:	Periode 4:	Totaal:
Engels				10	10%
Frans				15	15%
Duits				10	10%
maatschappijleer	25	25	25	25	100%
aardrijkskunde				10	10%
nask 1				10	10%
biologie				15	15%
IMV	12,5	12,5	12,5	12,5	50%

PTA per vak

Hierna tref je het PTA per vak aan. Naast het PTA wordt er elke periode tijdens de lessen informatie verteld en schriftelijk uitgereikt. Daarin ontvang je meer details over:

- beschrijving van de opdrachten en taken;
- eisen waaraan het eindresultaat moet voldoen, beoordelingscriteria.

De toetsen staan steeds bij een bepaalde periode genoemd. Over het SE-rooster word je geïnformeerd en kun je t.z.t. terugvinden in Magister.

Bijlage 1 Domeinen en eindtermen ICT, Media en Vormgeving

Domein	Periode 1 t/m 4
A1	Ontwikkelen van kwaliteiten Doelzin: De leerling ontwikkelt eigen kwaliteiten door het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten. Het gaat hierbij om: • evalueren van proces en resultaat; • reflecteren op de eigen bijdrage aan proces en resultaat; • benoemen van de eigen kwaliteiten; • verbanden leggen tussen de eigen kwaliteiten, vervolgopleidingen en toekomst op de arbeidsmarkt; • formuleren van een persoonlijk leerdoel voor verdere ontwikkeling van kwaliteiten.
A2	Ontwikkelen van interesses Doelzin: De leerling ontwikkelt eigen interesses door middel van ervaringen met externe opdrachtgevers. Het gaat hierbij om: * oriënteren op de sector, de branche en het werkveld waarin de opdrachtgever werkzaam is; beschrijven van producten, diensten en doelgroep van de opdrachtgever; inventariseren van taken en functies binnen de organisatie van de opdrachtgever inclusief de bij die functies behorende opleidingen; waarderen van ervaringen met externe opdrachtgevers; verbanden leggen tussen ervaringen en persoonlijke interesses.
B2	Sociaal handelen Doelzin: De leerling gaat passend om met mensen en situaties tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers. Het gaat hierbij om: • inleven in emoties, situaties en belevingswereld van anderen; • uitdrukken van gedachten, gevoelens en ervaringen; • afstemmen van handelen op mensen en situaties; • bijdragen aan een veilig klimaat en een taakgerichte werksfeer.

B3	Samenwerken Doelzin: De leerling werkt samen aan het realiseren van een gemeenschappelijk doel tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers. Het gaat hierbij om: • organiseren van samenwerking; • voeren van een dialoog; • ondersteunen van anderen in de samenwerking; • geven, ontvangen en verwerken van feedback.
B4	Taalvaardigheden Doelzin: De leerling gebruikt doelgericht taalvaardigheden tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers. Het gaat hierbij om: • afstemmen van taal op doel, gesprekspartner en context; • mondeling en schriftelijk presenteren van zichzelf en het eigen werk.
B5	Digitale vaardigheden Doelzin: De leerling gebruikt op een verantwoorde manier digitale technologie tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers. Het gaat hierbij om: • kiezen van passende hardware en software; • delen van data, informatie en digitale content met bron- en naamsvermelding; • beschermen van persoonlijke gegevens en privacy in digitale omgevingen.
B6	Analytische denkvaardigheden Doelzin: De leerling gebruikt analytische denkvaardigheden om tot een oplossing te komen tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers. Het gaat hierbij om: • selecteren, vergelijken en ordenen; • onderscheiden van hoofd- en bijzaken; • benoemen van overeenkomsten en verschillen; • benoemen van oorzaken en gevolgen; • gebruiken van structuren en schema's.
B7	Kritische denkvaardigheden Doelzin: De leerling gebruikt kritische denkvaardigheden om tot een oordeel te komen tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers. Het gaat hierbij om: • onderscheiden van verschillende perspectieven; • wegen van betekenissen, belangen, waarden en overtuigingen; • innemen van een standpunt op basis van informatie en argumenten.

B8	Creatieve denkvaardigheden Doelzin: De leerling gebruikt creatieve denkvaardigheden om tot nieuwe ideeën te komen tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers. Het gaat hierbij om: • experimenteren met materialen en middelen; • genereren van inzichten, verbanden en oplossingen; • gebruiken van technieken die divergerend en convergerend denken ondersteunen.
B9	Onderzoeken Doelzin: De leerling onderzoekt vraagstukken ten dienste van het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers. Het gaat hierbij om: • stellen van een onderzoeksvraag; • verzamelen van informatie; • wegen van informatie op betrouwbaarheid en bruikbaarheid; • beantwoorden van een onderzoeksvraag; • bepalen van vervolgstappen op basis van een onderzoeksresultaat.
B10	Rekenvaardigheden Doelzin: De leerling gebruikt doelgericht rekenvaardigheden tijdens het uitvoeren van praktijkgerichte opdrachten voor externe opdrachtgevers. Het gaat hierbij om: • uitvoeren van berekeningen in de context; • interpreteren van grafieken, tabellen en diagrammen.
C1	Beheren van een dienst Doelzin: De leerling beheert een IT-dienst. Het gaat hierbij om: • toepassen van identificatie, authenticatie, encryptie en toegangsbeveiliging; • gebruiken van gerepareerde of refurbished apparatuur; • wijzigen van HTML- of CSS-code van een website om lettergrootte of achtergrondkleur te veranderen.
C2	Monteren van elementen Doelzin: De leerling monteert bouwelementen. Het gaat hierbij om: • verzamelen van bouwelementen en gereedschappen; • het maken van UTP kabels.

C3	Hardware architectuur De kandidaat heeft inzicht in de globale hardware-architectuur van een computer, in die van de randapparatuur en in de wisselwerking tussen computer en randapparatuur en kan dit inzicht toepassen bij de uitoefening van enkele operationele installatie-, vervangings- en reparatietaken op de componenten van een computer en/of zijn randapparatuur.
C4	LAN en WAN De kandidaat heeft inzicht in de globale werking van lokale en interlokale computernetwerken.
C5	Beveiliging De kandidaat heeft inzicht in de noodzaak van beveiliging van netwerken en kan enkele manieren om netwerken te beveiligen toepassen.
C6	Office De kandidaat heeft inzicht in de basisfuncties van pakketten ten behoeve van kantoorautomatisering, waaronder een tekstverwerker, een spreadsheet en een presentatiepakket en kan dit inzicht toepassen bij de uitoefening van uitvoerende taken
C7	Office 2 De kandidaat kent enkele applicaties om de uitvoering van een eenvoudig onderzoek te ondersteunen en kan deze applicaties gebruiken om enkele onderzoekstaken, waaronder het verwerken en presenteren van onderzoeksresultaten, te ondersteunen.
C8	Ondersteuning 1 De kandidaat kan anderen ondersteuning bieden bij het gebruik van informatiesystemen, applicaties en media.
C9	SCRUM De kandidaat heeft inzicht in enkele kenmerken van projecten, projectmatig werken en daarbij voorkomende rollen en kan dit inzicht toepassen bij het werken in projectverband.
C10	Nieuwe technieken De kandidaat kent nieuwe ontwikkelingen op het gebied van informatietechnologie.

C11	Ontwerpen van een model Doelzin: De leerling ontwerpt een digitaal 3D-model. Het gaat hierbij om: • genereren van ideeën, rekening houdend met het programma van eisen; • beoordelen of ideeën passen bij het programma van eisen; • onderbouwen van de keuze voor één idee; • omzetten van het gekozen idee naar een concept; • visualiseren van het concept naar een ontwerp in meerdere dimensies, met behulp van binnen de creatieve industrie gangbare software.
C12	Maken van een mediaproduct Doelzin: De leerling maakt een digitaal mediaproduct. Het gaat hierbij om: • opstellen van een plan van aanpak op basis van een ontwerp; • visualiseren van een ontwerp volgens designprincipes; • verzamelen van beeldmateriaal; • opmaken van een definitief ontwerp volgens technische eisen met in de creatieve industrie gangbare apparatuur en software; • controleren en bijstellen van het product op basis van het programma van eisen.
C13	Maken van een audiovisueel product Doelzin: De leerling maakt een audiovisueel product. Het gaat hierbij om: • opstellen van een plan van aanpak op basis van een ontwerp; • verzamelen van audio- en beeldmateriaal; • uitvoeren volgens het plan van aanpak met in de creatieve industrie gangbare apparatuur en software; • controleren en bijstellen van het product op basis van het programma van eisen; • exporteren van het product in het gewenste format.
C14	Adviseren en uitvoeren van een product voor een specifieke (digitale) omgeving/opdrachtgever. Doelzin: De leerling adviseert over een (digitale) omgeving. Het gaat hierbij om: • genereren van ideeën op basis van een behoeftenonderzoek; • omzetten van ideeën naar oplossingen, rekening houdend met inrichting, beheer en beveiliging van de omgeving; • beoordelen van oplossingen op basis van duurzaamheid, financiële en organisatorische haalbaarheid; • presenteren van verschillende oplossingen aan derden/opdrachtgever.

Toetsen

SE	Informele brief	Leerstof:
Moment:	SE-week 4	Handout: how to write an informal English letter / Email
Weegfactor:	10	
Tijdsduur:	100	
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	Words A – N Examenbundel VMBO
Type toets:	Toets	
Herkansing:	Ja	* toegestane hulpmiddelen: woordenboek NE-EN

Examenstof:	Eindtermen:
p verplicht SE	K/7

“ wordt ook getoetst in CE

“ bepaald door bevoegd gezag

Toetsen

MO Gespreksvaardigheid

Moment: SE-week 4

Weegfactor: 15

Tijdsduur: 20

Wijze van toetsing: Mondeling

Type toets: Mondeling

Herkansing: Ja

Leerstof:

Reader gespreksvaardigheid

* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof:

p verplicht SE

Eindtermen:

K/2, K/6

'' wordt ook getoetst in CE

'' bepaald door bevoegd gezag

Toetsen

SE Informele brief

Moment: SE-week 4
Weegfactor: 10
Tijdsduur: 100
Wijze van toetsing: Schriftelijk
Type toets: Toets
Herkansing: Ja

Leerstof:

Materiaal ter voorbereiding van dit schoolexamen wordt tijdens de les uitgereikt door de docent.

* toegestane hulpmiddelen: woordenboek DU-NE/NE-DU

Examenstof:

p verplicht SE

Eindtermen:

K/1, K/7, V/4

“ wordt ook getoetst in CE

“ bepaald door bevoegd gezag

Toetsen**SE Inleiding maatschappijleer**

Moment: SE-week 1
 Weegfactor: 25
 Tijdsduur: 50
 Wijze van toetsing: Schriftelijk
 Type toets: Toets
 Herkansing: Ja

Leerstof:

Inleiding maatschappijleer

 Reader Inleiding maatschappijleer

 Lesstof docent en actualiteiten

* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof:

p verplicht SE

Eindtermen:

K/1, K/2, K/3/, K/4

"" wordt ook getoetst in CE

"" bepaald door bevoegd gezag

SE Ander en ik

Moment: SE-week 2
 Weegfactor: 25
 Tijdsduur: 50
 Wijze van toetsing: Schriftelijk
 Type toets: Toets
 Herkansing: Ja

Leerstof:

Reader Ander en ik

 Lesstof docent en actualiteiten

 * toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof:

p verplicht SE

Eindtermen:

K/1, K/2, K/3/, K/4, K/5,
 K/6, K/7

"" wordt ook getoetst in CE

"" bepaald door bevoegd gezag

SE Jouw Ideale Wereld

Moment: SE-week 3
 Weegfactor: 25
 Tijdsduur: 100
 Wijze van toetsing: Schriftelijk
 Type toets: Toets
 Herkansing: Ja

Leerstof:

Reader Jouw ideale wereld

 Lesstof docent en actualiteiten

 * toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof:

p verplicht SE

Eindtermen:

K/1, K/2, K/3, K/4, K/5,
 K/6, K/7

"" wordt ook getoetst in CE

"" bepaald door bevoegd gezag

Toetsen

PO

Moment:

Weegfactor:

Tijdsduur:

Wijze van toetsing:

Type toets:

Herkansing:

Onderzoek doen

periode 4

25

Schriftelijk

Praktische opdracht

Nee

Leerstof:

Reader

Podcast

Leerlingen maken een podcast over een maatschappelijk probleem(vraagstuk). Dit probleem moet betrekking hebben op één of meer van de gestelde eindtermen

* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof:

p verplicht SE

Eindtermen:

K/1, K/2, K/3, K/5, K/6

'' wordt ook getoetst in CE

'' bepaald door bevoegd gezag

Toetsen

SE

Moment: SE-week 4
Weegfactor: 10
Tijdsduur: 50
Wijze van toetsing: Schriftelijk
Type toets: Toets
Herkansing: Ja

Eindtoets**Leerstof:**

De wereld van 3 VMBO:
Hoofdstuk 1: Arm en rijk
Hoofdstuk 2: Bronnen van energie
Hoofdstuk 3: Grenzen en identiteit

* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof:

p verplicht SE

Eindtermen:

K/1, K/2, K/3, K/5, K/7,
K/9, V/2, V/4, V/6, V/7, V/8

p wordt ook getoetst in CE

K/3

'' bepaald door bevoegd gezag

Toetsen

SE

Moment:

Weegfactor:

Tijdsduur:

Wijze van toetsing:

Type toets:

Herkansing:

Tentamen 1

SE-week 4

10

100

Schriftelijk

Toets

Ja

Leerstof:

Nova max deel 3 A en B:

Hoofdstuk 5 Licht

Hoofdstuk 8 Atomen en straling

* toegestane hulpmiddelen: BINAS 2e editie en eenvoudige rekenmachine

Examenstof:

p verplicht SE

Eindtermen:

K/1, K/2, K/3, K/7, K/11, K/12

'' wordt ook getoetst in CE

'' bepaald door bevoegd gezag

Toetsen

SE Tentamen 1

Moment: SE-week 4
Weegfactor: 15
Tijdsduur: 100
Wijze van toetsing: Schriftelijk
Type toets: Toets
Herkansing: Ja

Leerstof:

Biologie voor jou, T3 3b boek:
Thema 5: Stevigheid en bewegen
Thema 7: Duurzaam leven

* toegestane hulpmiddelen: eenvoudige rekenmachine en
geodriehoek

Examenstof:

p verplicht SE

Eindtermen:

K/7, K/8

p wordt ook getoetst in CE

K/9

'' bepaald door bevoegd gezag

Toetsen**HD Periode 1**

Moment: ---
Weegfactor: 0
Tijdsduur: ---
Wijze van toetsing: ---
Type toets: Handelingsdeel
Herkansing: Ja

Leerstof:

veld:
hockey en voetbal: techniek, tactiek en spelregels
atletiek: techniek
softbal met aangooi: techniek, tactiek en spelregels
bosloop

Examenstof:**Eindtermen:**

"" verplicht SE

"" wordt ook getoetst in CE

"" bepaald door bevoegd gezag

HD Periode 2

Moment: ---
Weegfactor: 0
Tijdsduur: ---
Wijze van toetsing: ---
Type toets: Handelingsdeel
Herkansing: Ja

Leerstof:

zaal:
basketbal: techniek, tactiek en spelregels
badminton: techniek, tactiek en spelregels
bewegen en muziek
circuit
zelfverdediging

Examenstof:**Eindtermen:**

"" verplicht SE

"" wordt ook getoetst in CE

"" bepaald door bevoegd gezag

HD periode 3

Moment: ---
Weegfactor: 0
Tijdsduur: ---
Wijze van toetsing: ---
Type toets: Handelingsdeel
Herkansing: Ja

Leerstof:

zaal: volleybal: techniek, tactiek en spelregels
turnen: zwaaien, steunen, springen acrogym
shuttleruntest

Examenstof:**Eindtermen:**

"" verplicht SE

"" wordt ook getoetst in CE

"" bepaald door bevoegd gezag

Toetsen

HD **Periode 4**
Moment: ---
Weegfactor: 0
Tijdsduur: ---
Wijze van toetsing: ---
Type toets: Handelingsdeel
Herkansing: Ja

Leerstof:

veld:
rugby: techniek, tactiek en spelregels
veld:
softbal
handbal

Examenstof:**Eindtermen:**

“ verplicht SE

“ wordt ook getoetst in CE

“ bepaald door bevoegd gezag

Je bent alle lessen aanwezig, ook als je geblesseerd bent. Als je niet mee kan doen, dan neem je een bericht van je ouder(s)/verzorger(s) mee. Je meldt je voor de les bij de docent en die bepaalt of je een vervangende opdracht moet maken. Deze wordt dan aan het einde van de les persoonlijk bij de docent ingeleverd. De opdracht moet voldoende zijn. Na een gemiste les moet je binnen een week contact opnemen met je docent LO.

Voldoe je niet aan de bovenstaande verplichtingen dan word je met een onvoldoende beoordeeld. Je moet voor iedere periode een voldoende hebben gehaald, anders kun je niet bevorderd worden naar het volgende leerjaar.

Toetsen

HD	Beoordeling
Moment:	periode 1 of 3
Weegfactor:	0
Tijdsduur:	---
Wijze van toetsing:	---
Type toets:	Handelingsdeel
Herkansing:	Nee

Leerstof:

Oriënteren op kunst- en cultuursector:
 - Samenstellen persoonlijk dossier met opleidingen en beroepen uit de culturele sector.
 PO Culturele activiteiten (2 activiteiten):
 - het maken van een cultureel zelfportret: start opdracht.

* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof:
 p verplicht SE

Eindtermen:
 K/1, K/2, K/3, K/4

'' wordt ook getoetst in CE

'' bepaald door bevoegd gezag

HD	Beoordeling
Moment:	periode 2 of 4
Weegfactor:	0
Tijdsduur:	---
Wijze van toetsing:	---
Type toets:	Handelingsdeel
Herkansing:	Nee

Leerstof:

PO Culturele activiteiten (2 activiteiten)
 - het ondernemen van culturele activiteiten + verwerkingsopdracht of verslag. Tijdens de festivaldagen voor de kerst- en zomervakantie.

PO Eigen product:- Onderzoek en realisatie product, gerelateerd aan cultureel erfgoed.
 - het maken van een cultureel zelfportret: eindproduct.

* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof:
 p verplicht SE

Eindtermen:
 K/1, K/2, K/3, K/4

'' wordt ook getoetst in CE

'' bepaald door bevoegd gezag

PO	Eindbeoordeling
Moment:	periode 2 of 4
Weegfactor:	1
Tijdsduur:	---
Wijze van toetsing:	Schriftelijk
Type toets:	Portfolio
Herkansing:	Nee

Leerstof:

1. De leerling toont door middel van verslag en opdrachten dat hij/zij in staat is zich te oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.

2. De leerling toont door middel van verslag en praktisch werk aan dat hij/zij beschikt over de basisvaardigheden:
 - het uitvoeren van praktisch werk;- het communiceren over kunst & cultuur en
 - het reflecteren op eigen leer- en werkproces.

3. De leerling onderneemt onder schooltijd 5 culturele activiteiten. De 5 verplichte culturele activiteiten vinden plaats tijdens de cultuurdagen in december en juni en op een losse cultuurdag tijdens een lesperiode.

4. De leerling stelt een eigen kunstdossier op met een reflectie op de eigen activiteiten.

* toegestane hulpmiddelen: n.v.t.

Examenstof:
 p verplicht SE

Eindtermen:
 K/1, K/2, K/4

'' wordt ook getoetst in CE

'' bepaald door bevoegd gezag

Toetsen**PO Praktijkopdrachten periode 1**

Moment: periode 1

Weegfactor: 12,5

Tijdsduur: ---

Wijze van toetsing: Schriftelijk/mondeling

Type toets: Praktische opdracht

Herkansing: Nee

Leerstof:

SCRUM

Databases

Hardware

Software

* aan het einde van periode 1 mag een van de onderdelen van deze praktische opdracht worden herkanst.

Examenstof:**p** verplicht SE**Eindtermen:**

A1, B2 t/m B9 en C1 t/m C10

'' wordt ook getoetst in CE

'' bepaald door bevoegd gezag

PO Praktijkopdrachten periode 2

Moment: periode 2

Weegfactor: 12,5

Tijdsduur: ---

Wijze van toetsing: Schriftelijk/mondeling

Type toets: Praktische opdracht

Herkansing: Nee

Leerstof:

Samenwerken Digitaal

ontwerpen

Mediaproducten

Audiovisuele producten

Examenstof:**p** verplicht SE**Eindtermen:**A1, A2, B2 t/m B9 en C11
t/m C14

'' wordt ook getoetst in CE

'' bepaald door bevoegd gezag

PO Praktijkopdrachten periode 3

Moment: periode 3

Weegfactor: 12,5

Tijdsduur: ---

Wijze van toetsing: Praktische opdracht/schriftelijk

Type toets: Praktische opdracht

Herkansing: Nee

Leerstof:

SCRUM

Boekje 'Product Design'

Examenstof:**p** verplicht SE**Eindtermen:**A1, B2 t/m B9, C1, C9 en
C10

'' wordt ook getoetst in CE

'' bepaald door bevoegd gezag

Toetsen

PO	Praktijkopdrachten periode 4 (Eindmusical groep 8)	
Moment:	periode 4	Leerstof:
Weegfactor:	12,5	SCRUM
Tijdsduur:	---	Audio
Wijze van toetsing:	Praktische opdracht/schriftelijk	Lichten
Type toets:	Praktische opdracht	Video
Herkansing:	Nee	Sociaal handelen
		Creatieve
		denkvaardigheden

Examenstof:

p verplicht SE

Eindtermen:

A1, B2 t/m B8, C1, C3 t/m

C5, C9, C10 en C13

'' wordt ook getoetst in CE

'' bepaald door bevoegd gezag
